

Csicskás. Erről a szóról, amelyre MNy. XXXVIII, 231 hívtam fel az olvasó figyelmét,¹ érdekes fejtegetést közöl velem SZTRIPSZKY HADOR. A CSOPEY-féle rutén-magyar szótár szerint *csicska* a. m. 'virág'. HRINCSENKO ukrainai rutén nagy szótára egyenesen azt mondja, hogy ez a szó csak a magyarországi ruténeknél él, más rutén területen ismeretlen. A munkácsi közös gyalogezredben régesrégén ismerték a *csicskát*, mint a karpaszomány nevét. SZTRIPSZKY szerint a szó közeli atyafiságban van a magyar *csecse*, *csicsa*, *csecse-becse* szókkal, ezek viszont a gyermeknyelvből valók, és ott szintén 'dísz, csinoság', esetleg éppenséggel 'virág' a jelentésük. A rutén nyelv tehát a magyarból vehette át a szót egyszerűen úgy, hogy a *csicsa* alakot szokása szerint megkicsinyítette, a magyar aztán visszavette tőle a maga képzőjével megtoldva. Lehetséges azonban SZTRIPSZKY szerint más magyarázat is. Az egész országban ismerős az a virág, amelyet Linné elnevezett 'Achillea millefolium'-nak. Magyar neve *cicka*, *cickafark*, *cickakóró* vagy ezerlevelű fű. Ennek párosan álló ágacskáin apró levelek ülnek és éppenséggel olyan V betűt mutatnak, akár a tisztiszolga kabátján a karpaszomány. Könnyen lehetséges tehát, hogy a *csicskához* a magyar *cicka*-virág adott alapot, persze rutén segítséggel, amely a c-ből ő-t alakított. Minthogy pedig a *csicska* mint virág csakis a magyarországi rutének nyelvében van meg, SZTRIPSZKY helytállóan tartja azt a feltevést, hogy a magyar *csicskás*, bár rutén a keresztapja, mégis csak magyar eredetű, ruténba átment szó, ahonnan aztán a magyar megint visszavette.

† HARSÁNYI ZSOLT.

¹ Vö. JUHÁSZ JENŐ és V. MIKESY SÁNDOR: MNy. XXXVIII, 318, illetőleg 381. — A SZERK.